

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 9

15. Juni

62. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1941

Tørveovn No. 420 TK.
Varmeevne ca. 60 Kbm.

Det betaler sig

at bruge
HESS-Tørveovn

Den er helt igennem konstrueret til Fyring med Tørv og Brænde og er afprøvet af Teknologisk Institut.

En moderne HESS-Tørveovn udnytter det danske Brændsel til sidste Varmeenhed, og dertil kommer, at Ovnens har et rummeligt Kogerum, hvilket betyder Besparelse paa Husholdningsbudgettet.

C. M. HESS' FABRIKKER A/S - VEJLE

Forhandlere findes i alle Byer.

Anvend Tørvestrøelse ved Dræning.

Paa Jorder med fintsandet Undergrund kan en Tilsanding af Drænrørene forebygges ved Anbringelse af et Lag Tørvestrøelse („Hundekød“) omkring Stødfugerne, ligesom Tørvestrøelse med Fordel benyttes ved Dræning i stiv Lerjord. Spørg Hedeselskabet.

Dansk Andels-Eggekøbsport

Kgl. Hofleverandør

er Producenternes egen Forretning og yder derfor disse det fulde Udbytte.

Hovedkontor:

Akselborg,
København V.

SKIVE

DISKONTOBANK

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

Aktieselskabet

De danske Sukkerfabrikker

København

Annoncér i

Hedeselskabets
Tidsskrift

CRYOCID

dræber —

Æbleviklere Frostmaalere Stikkelsbærblad-
hvepse · Knoporme · Jordlopper · Bladrand-
biller · Kløver-Snudebiller · Oldenborrer.

Anbefalet af Statens plantepatologiske Forsøg og af amerikanske Entomologer.

Ufarligt for Mennesker og Husdyr.

Faas hos Forhandl. af Plantebeskyttelsesmidler.

Forlang Brochure.

Kryolitsekskabet Øresund A/S
Strandboulevarden 84 · København Ø.

100 Eksp. af Hedeselskabets Jubilæumsbog

(144 S. i stort Format — 291 Illustrationer)

stilles til Raadighed for Hedeselskabets Medlemmer a 12 Kr. pr. Stk. Henvendelse til Hovedkontoret, Viborg, hvorfra Bogen fremsendes portofr. pr. Postopk.

Særtryk af Hedeselskabets Jubilæumsbog

(112 Sider — 53 Illustrationer)

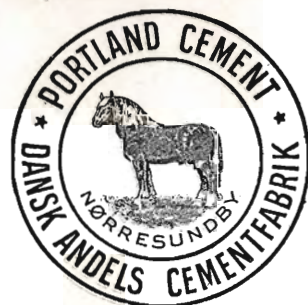
tilsendes portofrit ved Indsendelse af 1,75 Kr. (gerne Frimærker) til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg.

„Singalwatté“

(Ceylon Have The)

Højeste Udmærkelse her i Landet
Importeret af

IVERSEN & LARSEN

Herning Hede- & Discontobank.

10—12¹/₂, 2¹/₂—5.
Telefon 5, 273 og 720.

Det lødigste Læsestof

„Hjemmet“ er et Blad for hele Familien og indeholder Spidsartikel, underholdende Noveller, Artikler for Husmoderen, flere illustrerede Børnesider og m. a. Kort sagt: Lødig og fængslende Læsning.

finder De hver Uge
i Danmarks førende Ugeblad

HJEMMET

Dansk Brandforsikringselskab

af 1904 - gensidigt Selskab.
Bygninger og Løsøre.
Virkefelt hele Landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

„VERMUND“

Hotel Herning.

Telf. 21—41.

▼
Byens første Hotel.

Danatex Eneste danske Træfiberplade
til ISOLERING

AXEL PRIOR Akts.
Bredgade 33 - Centr. 23
KØBENHAVN K

A/S L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - AARHUS

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkestforsikring.
Telf. 14.350. - Gensidigt Selskab. - Reventloweg. 14, Kbhvn. V.

Ansvarsforsikring

Automobillforsikring

Henvendelse til Kredsen Tillidsmand eller til Kontoret.

Brug **RANDERS**
REB

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:
Nordjyllands
Kulkompagni
Nørresundby
Telefon 4227 - 4238

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11.

J.Chr.Petersens Papirhandel

„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn
København K.
Hovedforhandler
af Statens Papir
Tryksager - Protokoller

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygnings-
artikler. Grundlagt 1854.
Telefon Nr. 7050 (3 Linier).
Aarhus.

Hammerum Heppeds Spare- og Laanekasse, Herning

Telf. 10 og 314

Østergade 6
Kontortid
10—12½ og 14½—17

Holbæk.
Tlf. 1213
(4 Lin.)

HOTACO

Holbæk Tagpap- & Cementvarefabriker A/S.

Betonrør af enhver Art til Afvandinger og Kloakeringer.

H. T. C.s specielle imprægnerede Rør til syreholdig Jordbund, anvendt af Hedeselskabet, Grundforbedringsudvalgene, Kommuner etc.

Leveres overalt. — Forlang Tilbud.

København.
Mitchellsgade 23.
Tlf. Centr. 13842
(2 Lin.)

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck GODT-
HAAB

Aktieselskabet

AARHUUS PRIVATBANK

— stiftet 1871 —

Aarhus:
Hovedkontor.

København.
Nygade 1.

Aktiekapitalen & Reserver **ca. 17 Mill. Kr.**
hæfter til Sikkerhed for alle Indskud.

Beskyt Deres Plantninger med

Elektrohegnet **STØD**

Det førende Hegn.

Firma: Dansk Elektrohegn,

V. Boulevard 51, København V.
Telefon Central 15453.

Alt i prima røde Drænrør.

Silkeborg, Herning og omliggende,
Teglværkers Salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende Værker:

Silkeborg Teglværk.

Lysbro Teglværkers Eftfl.

De Forenede Teglværker,
Lysbro.

Vinderslevgaard Teglværk.

Paarup Teglværk.

Bjødstrup Teglværk.

Gjern Teglværk.

Visgaard Teglværk.

Højriis Teglværk, Ikast.

De Forenede Midtjydske
Teglværker, Herning.

Røde

Drænrør

fra 2"—12" haves
altid paa Lager.
Forlang Tilbud.

„Sofienlund“ Teglværk.

Telefon 10 Ulstrup.

ANDELS-PENSIONSFØRENINGEN

Rosenørns Alle 1. Tlf. Central 2728-15157.

(Gensidigt Pensionsforsikringsselskab.)

København V.

Pensionsforsikringer, Liv-, Overlevelses- og Børnerenter.

AALBORG TAFFEL AKVAVIT.

Hedeselskabets Tidsskrift.

Nr. 9.

15. Juni 1941.

62. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten aarlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Tidsskriftet udgaar i Gang om Maanedn og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 25 Øre pr. mm. Oplag 10,000 Eksempl.

Indhold: Hedeselskabets Aarsmøde. — Gave. — Hedeselskabets Forretningsførere. — Ordensdekoration. — Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed. — Uddeling af Legater til Hededyrkere. — Statsskovfoged M. Andersen. — Plantningsforeningernes Aarsmøde. — Mindre Meddelelser.

Hedeselskabets Aarsmøde.

I Anledning af 75-Aars Jubilæet tillige Folkemøde i Plantagen Dalgas.

Som tidligere meddelt afholdes den 17. ds. Kl. 9 Hedeselskabets Aarsmøde paa Preislers Hotel i Viborg med sædvanlig Dagorden. Aarsmødet slutter med Middag samme Aften i »Salonen« paa Borgvold, og til denne Middag er der i Anledning af 75 Aars Jubilæet indbudt et større Antal Gæster end Tilfældet ellers plejer at være, deriblandt forskellige Gæster fra Norge og Sverrig.

I Fortsættelse af Aarsmødet og i Anledning af Jubilæet arrangeres den følgende Dag Kl. 15³⁰ et Folkemøde i Plantagen Dalgas ved Stockholm ved Foden af Rishøj, hvor det store Mindesmærke i sin Tid rejstes efter 25 Aars Jubilæet.

Deres kgl. Højheder Kronprinseparret har hædret Hedeselskabets Gerning ved at give Tilsagn om at overvære Mødet.

Statsminister *Stauning* og Landbrugsminister *Bording* bliver Mødets Talere. Bestyrelsens Formand, Hofjægermester *Chr. Lüttichau* bliver Mødets Dirigent og tillige taler Repræsentantskabets Formand, Hofjægermester *Mourier-Petersen* og Direktør *C. E. Flensborg*.

I Dagens Anledning har Krigsministeriet ekstraordinært givet Tilladelse til, at Garnisons-Orkesteret fra Randers under Ledelse af Musikdirigent *Beyer* musicerer.

Til Folkemødet er der gratis Adgang for alle.

Aarsmødets sædvanlige Udflugt for Deltagere i Aarsmødet og enkelte Gæster foretages i Aar som en Køretur med Hestevogne gennem

nogle af Vibogegnens Plantager til Taarupgaard, hvor der spises Frokost, for senere at fortsætte til Festpladsen i Plantagen Dalgas.

GAVE.

Formanden for Institutionen Arnborg Hedegaard, Hr. Direktør *Sofus Oppenheim*, København, har igen i Aar paa Institutionens Stiftelsesdag den 15. Maj skænket Hedeselskabets Understøttelsesfond 300 Kr.

Hedeselskabets Forretningsførere.

Hedeselskabets hidtidige Forretningsfører for Nordre Birks Distrikt, Hr. Sagfører *Chr. Ørn*, Valkendorfsgade 16, København K., har ønsket at fratræde paa Grund af Alder. Hvervet er derefter overtaget af Hr. Overretssagfører *Chr. Boalt Ørn*, Valkendorfsgade 16, København K.

ORDENSDEKORATION.

Direktør *C. E. Flensborg*, Hedeselskabet, der i Forvejen var Ridder af Dannebrog, er blevet udnævnt til Dannebrogsmænd.

Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed.

Fra Distriktskontorerne under Hedeselskabets Mose- og Engafdeling foreligger der en Opgørelse over Arbejder i Maj Maaned 1941.

Det fremgaar deraf, at der i Maanedens Løb er fuldført 446 Arbejder omfattende 1894 ha til en samlet Overslagssum af 1082716 Kr. Heraf var 438 Drænings- og Kultiveringsarbejder omfattende 1722 ha (Overslagssum 1058509 Kr.) og 8 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 172 ha (Overslagssum 24207 Kr.).

Derudover er der i samme Maaned ved samtlige Distrikter færdigprojekteret og tilstillet Rekvirenterne 208 Arbejdsplaner omfattende 874 ha til en Overslagssum af 649290 Kr. Heraf var 191 Drænings- og Kultiveringsplaner omfattende 559 ha (Overslagssum 440190 Kr.) og 17 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 315 ha (Overslagssum 209100 Kr.).

N. B.

Uddeling af Legater til Hededyrkere.

Af Afdelingsleder *Niels Basse.*

Det danske Hedeselskab har i Marts Maaned foretaget Uddeling af Landstingsmand Jørgen Berthelsens Legat og af Sølvvarefabrikant O. Poulsen og Hustrus Legat. Legatuddelingen er foretaget paa Grundlag af Indstillinger derom fra Foreningen af jydsk Landboforeninger, De samvirkende jydsk Husmandsforeninger og Hedebruget.

Landstingsmand Jørgen Berthelsens Legat til Fordel for jydsk Hededyrkere er tildelt:

Mads P. Johannesen, Hejbøl, Ølgod, Niels Fjord Thomsen, Assing pr. Kibæk, Matthias Martin Johannsen, Kværnholt, Bylderup, Bov, Hans Chr. Pedersen, Finderup pr. Viborg, Jens Chr. Andreassen, Hald Mark pr. Hald, Arenth Laursen, Otteruphuse pr. Skørping, og Jens Laurits Rindom, Lambæk pr. Lem, hver med en Portion paa 200 Kr.

Sølvvarefabrikant O. Poulsen og Hustrus Legat, der uddeles til trængende Hedeboere af Husmands- og Arbejderstanden, er tildelt:

Kresten P. Jensen, Hvilsum Hede pr. Hobro, og Kresten Dyrvig Nielsen, Ejsgaard pr. Filskov, hver med 2 Portioner à 100 Kr.

Landstingsmand Jørgen Berthelsens Legat.

Mads P. Johannesen, Hejbøl, er 53 Aar og hans Hustru, Signe, 40 Aar.

Mads Peder overtog i 1916 en Hedelod paa 46 Tdr. Land, heraf 2 Tdr. Land Ager og 2 Tdr. Land Eng eller Grønning, og byggede Stald og Lade herpaa samme Aar. Den første Besætning var 2 Køer og 2 Heste. Jordens Pris var 5000 Kr., Køernes Pris 1200 Kr., Hestenes Pris 2500 Kr., Stald og Lade kostede 12000 Kr., og da Mads Peder kun havde 1500 Kr., blev det en ret stor Nettogæld at begynde Starten med.

Der byggedes Stuehus i 1920erne. Nu er Heden opdyrket og der avles store og rene Afgrøder. Der er plantet i Skellene og et Par Læbælter i Marken, anlagt en stor og smuk Have, og der arbejdes paa en Frugtplantage.

Ægteparret har 2 Børn, er agtet og afholdt og har gjort et godt

Stykke Arbejde, har faaet Hedebrugets Nybyggepræmie og Plantningspræmie samt Husmandsforeningernes Havebrugspræmie 1. Præmie.

Til Trods for, at der startedes med en betydelig Gæld er de økonomiske Forhold nu meget tilfredsstillende.

Niels Fjord Thomsen, Assing pr. Kibæk, overtog Ejendommen 1919. Are-

alet var 34 Tdr. Land, hvoraf ca. 7 Tdr. Land var opdyrket, men i meget daarlig Kultur; Resten var Hede. Paa Ejendommen var opført et Hus. Besætningen bestod af 1 Ko, 2 Grise og 2 islandske Heste. Nu er Heden opdyrket og i meget god Kultur. Ved Overtagelsen ejede Niels Fjord en opsparat Kapital paa

ca. 3000 Kr., og Prisen for Ejendommen var 28000 Kr. Hvor der før var Hede, ligger nu en nyopført Gaard, bestaaende af Stuehus, Stald og Lade, og Besætningen er 12 gode Køer, 1 Tyr, 4 Kvier, 4 Kalve, 16 Fedesvin og en So med Grise. Gælden er nu 25000 Kr.

N. Fjord blev gift i 1922 med Else Gyngge. I Ægteskabet var 2 Børn. 1925 døde hans Hustru, men i 1932 blev han gift igen med sin nuværende Hustru, Maren, f. Jensen.

Ved et maalbevidst og planmæssigt Arbejde har Niels Fjord Thomsen naaet et smukt Resultat; i 1927 blev han belønnet med en 1. Præmie af Hvidbjergfondet. Hele dette Kultiveringsarbejde med den næsten pinlige Akkuratesse staar ogsaa som et smukt Eksempel til Efterfølgelse for andre.

Husmand Matthias Martin Johannsen, Kværnholt, Bylderup Bov, er født i Flensborg 1897 som Søn af Værftsarbejder Thomas Johannsen.

I 1900 flyttede Faderen fra Flensborg og bosatte sig i Terkelsbøl, hvor han overtog en mindre Landejendom. I Hjemmet er der opvokset 4 Børn, hvoraf M. Johannsen er den ældste. Moderen døde, da Johannsen var 12 Aar. Som

Forholdene var i Hjemmet, maatte han og de andre Søskende deltage i alt Arbejde, især de første Sommermaaneder var der meget at gøre med den store Tørvefabrikation.

I 1913 blev M. Johannsen konfirmeret, og den følgende Vinter besøgte han Efterskolen i Vester-Vedsted. I Sommermaanederne havde han Plads som Daglejer i Byen hjemme. I 1914 den 1. November kom M. Johannsen i Tjeneste hos Jør. Tinglef, Lund, og blev der indtil 7. December 1915, da Faderen paa dette Tidspunkt blev indkaldt til tysk Krigstjeneste, hvorfor han maatte hjem for at styre Hjemmet.

Ifølge den sønderjydske Udstykningsforenings Arbejde blev der i Sommeren 1922 udbudt Jordlodder fra Gaarden Kværnholt, Burkal Sogn.

Med en sammensparet Kapital paa 2000 Kr. købte M. Johannsen en Jordlod paa 8 ha, heraf var $6\frac{1}{2}$ ha let lermuldet Jord med Lerunderlag, $1\frac{1}{2}$ ha var uopdyrket Kær og Mosejord. Samme Aar blev der bygget Stuehus og Stald. Johannsen gjorde selv Tjeneste som Haandlanger for at sætte Udgifterne saa langt ned som muligt og tillige at føre Tilsyn med Arbejdet.

I Foraaret 1923 flyttede M. Johannsen ind i Ejendommen med en Besætning af 1 Hest og 2 Kvier.

Den 19. April samme Aar giftede M. Johannsen sig med Ester Cathrine Sørensen fra Nørre Farup. Med forenet Kraft begyndte de unge Folk nu at sætte Bedriften i fuld Gang. Jorden havde ligget mange Aar i Græs, var uden Læ, saa den skarpe Vestenvind kunde med al sin Magt stryge hen over Bakken; derfor begyndte M. Johannsen ogsaa lige straks Kampen mod den ved at plante Læbælter om Marken og Huset, hvilket Arbejde er lykkedes fuldt ud. Ved at faa Jorden i Drift mærkedes det straks, at der var Kalkmangel, Byggen trivedes ikke, ligesom Kaalbrokxvampen hærgede Roerne; en Mergling var derfor

nødvendig. Merglingen paabegyndtes i 1927 og sluttedes i 1929. Mergelen blev hentet i en gammel Mergelgrav i Lund og udbragt ved egen Kraft. Mosen er blevet afvandret og planeret, saa det er en Fryd at se, som Kulturgræsserne nu gror og hvert Aar afkaster store Afgrøder. Er Markerne passet og plejet godt, er Besætningen ikke mindre velplejet. Ved at begynde med tilfældige Individuer har M. Johannsen nu en god, udpræget Korthornsbesætning, bestaaende af 8 Køer, 2 Kvier og 2 Kalve. Gennemsnitsydelsen i Regnskabsaaret 1931—32 pr. Ko er 4535 kg Mælk, 190 kg Smør og Fedtprocent 3,75.

Ligesaa er der et større Svinehold til at omsætte Skummetmælken. I 1932 blev der leveret 60 Fedesvin foruden en Del Smaagrise.

For at give Plads til Svin i Staldlængen er der blevet bygget Vognskur, hvilket Arbejde M. Johannsen selv har udført, ligesom Svinestald er blevet indrettet i det oprindelige Korngulv. Ligesaa er der lejet $2\frac{1}{2}$ ha Jord ind til Ejendommen for at kunne holde den store Besætning.

Trods Krisetid har M. Johannsen og Hustru passet deres Bedrift, saa den har afkastet alle de Ydelser, som kræves, og tillige forøget og forbedret i alle Retninger, uden at stifte Gæld.

Om Huset er der plantet en dejlig Have, der giver Læ for Smaabørnene, hvorefter der er 4.

Hans Chr. Pedersen, Finderup, Viborg, født 1872, overtog i 1901 sin nu-

værende Ejendom, som hans Svigerforældre havde i Fæste. Kort Tid efter købte han Ejendommen for 800 Kr. + Aftægt til Svigerforældrene. Ejendommen var da paa 20 Tdr. Land, hvoraf 10 Tdr. Land var opdyrket. Besætningen var ved Overtagelsen 1 Ko og 1 Kalv. Senere tilkøbte Hans Chr. Pedersen 40

Tdr. Land Hede, hvilket Areal gennem Aarene fra 1902 til 1930 er opdyrket, saaledes at Ejendommen nu har et samlet opdyrket Areal paa ca. 50 Tdr. Land. I Forbindelse med dette omfattende Opdyrkningsarbejde er der plantet Hegn om Markerne, mellem Skifterne og omkring Hus og Have. Paa Ejendommen holdes der nu en Besætning paa 4 Heste, 20 Kreaturer, 20 Svin og 200 Høns. Ejendommen drives mønsterværdigt, og Hans Chr. Pedersen har ofte modtaget Anerkendelse derfor saavel gennem Landboforeningen som gennem Finderup Husmandsforening.

Hans Chr. Pedersen har samtidig med, at han har udført en dygtig Landmandsgerning holdt fortrinlig Orden i sin Økonomi. Han ejer sin gode Ejendom omtrent kvit og frit. idet hans samlede Gæld kun andrager 800 Kr.

Jens Chr. Andreassen, Hald Mark, Hald Sogn, er født den 30. Novbr. 1895 i Harridslev som Søn af Husmand og Tækkemand Anton Andreassen og Hustru.

Kun 11 Aar gammel kom Jens Chr. Andreassen ud at tjene og var i Aarene derefter i forskellige Pladser indtil Soldatertiden. I 1918 blev J. Chr. Andersen gift med Frida Andreassen.

De havde ikke særlig Kapital at starte med. Efter at J. Chr. Andreassen en Tid havde været Arbejdsmand, begyndte han i 1919 med at oparbejde en lille Ejendom paa Hald Mark, som Faderen havde overtaget i 1919. Paa Ejendommen kunde de første Aar holdes 2 Køer og 2 smaa Heste. Faderen gik ud som Tækkemand, medens J. Chr. Andreassen arbejdede med Ejendommen, samtidig med at han for at skaffe Indtægter kørte en Mælketur og — navnlig i de første Aar — arbejdede en Del uden for Hjemmet. Ejendommen blev drevet saaledes fremad, at der kunde holdes en Besætning paa 2 Heste, 7 Malkekøer samt Ungkreaturer, Svin og Høns.

I 1924 købte J. Chr. Andreassen 18 ha Hede beliggende i Nærheden af Faderens Ejendom.

Opdyrkningen af Hedearealet paabegyndtes i 1925; i 1927 blev der saaet første Gang i den nyopdyrkede Jord; i 1937 var hele Hedearealet opdyrket. Fremgangsmaaden ved Opdyrkningen var følgende: Grund Pløjning, Henligning 2 Aar, derefter dyb Pløjning og Jævning med Harve samt Paaførsel af Mergel ($1\frac{1}{2}$ Fv. Kalkmergel pr. ha). Som første Afgrøde i den nyopdyrkede Jord benyttedes Rug. Opdyrkningsarbejdet er foretaget med Hestekraft. Det er værd at lægge Mærke til, at J. Chr. Andreassen endnu har de samme 2 Heste, hvormed han i 1925 begyndte og i Aarene derefter gennemførte Opdyrkningsarbejdet paa Ejendommen.

1929 var Opdyrkningen af Hedearealet kommen saa vidt, at der kunde søges Statslaan (15000 Kr.). I 1930 blev der opført Bygninger (fritbeliggende Stuehus samt Stald og Lade i Vinkelbygning), og J. Chr. Andreassen flyttede med Familien til det nye Hedehjem. I 1936 byggedes Maskinhus og Hønseshus.

Af særlige Arbejder, der er udført paa Ejendommen, kan nævnes, at en Del af Arealet er drænet.

Ejendommen er godt besat med Maskiner (Selvbinder, Radsaamaskine, Gødningsspreder, Motor, Tærskværk o. s. v.).

Ved Bygningerne er plantet Læbælter og anlagt Have (Blomsterhave, Køkkenhave og Frugthave med ca. 50 Frugtræer).

Paa det Areal, der i 1940 henlaa som Hede, har Jens Chr. Andreassen og Hustru sammen med deres Børn (der er 8 Børn i Ægteskabet) oiparbejdet en god Landbrugsejendom. Før 1940 kunde der paa Ejendommen aarlig avles ca. 200—300 Tdr. Korn, 2400 Tdr. Roer, 60 Tdr. Kartofler og 15 Læs Hø. Besætningen er nu 2 Heste, 10—12 Malkekøer samt Ungkreaturer, Svin og Fjerkræ.

Til Belysning af de omtalte Arbejders Økonomi kan anføres, at Heden ved Overtagelsen kostede 2500 Kr. Jens Chr. Andreassen havde ingen særlig Kapital, men maatte laane de nødvendige Penge til Køb af Heden.

Ejendomsskyldværdien er nu ansat til 16000 Kr.

Gælden paa Ejendommen er 15000 Kr. (Statslaanet).

Arenth Laursen, Otteruphuse pr. Skørping, er født den 23. Maj 1904 i Flamsted ved Ellidshøj som Søn af Landmand Laurids Laursen og Hustru.

Indtil Konfirmationen var Arenth Laursen hjemme hos Forældrene for at hjælpe dem med Pasning af Ejendommen; senere kom han ud at tjene som Medhjælper paa forskellige Gaarde i gode lærerige Pladser.

I Efteraaret 1928 overtog A. Laursen en Hedelod af Fræer Purker, stor 40 Tdr. Land, udstykket fra Godset Lindborg. Købesummen var 5300 Kr. A. Laursens Kapital ved Overtagelsen var 1000 Kr. Opdyrkningen af Heden blev paabegyndt samme Aar. I Efteraaret 1929 blev A. Laursen gift med Alma Laursen, f. Stubberup. De byggede i Sommeren 1929 paa Hedeparcellen det første Hus (en Længe med Beboelseshus i den ene Ende samt Stald og Lade i den anden) og flyttede ud i det nye Hjem. Bygningerne er senere gentagne Gange udvidet; saaledes opførtes Kørelade i 1934, Møddingssted og Hønseshus 1935, Tilbygning til Laden samt Vognport i 1939.

Igennem Aarene er der taget stærkt fat paa Opdyrkning af Heden. Omtrent 30 Tdr. Land af Heden er opdyrket; en betydelig Del af Arealet er drænet.

Besætningen bestaar nu af 2 jyske Heste, 8 Malkekøer samt Ungkreaturer, Svin, Faar og Fjerkræ.

Ved Bygningerne er plantet Lætræer, og en lille Have er anlagt.

Paa det Areal, der i 1928 henlaa som uopdyrket Hede, Krat og Mose, har Arenth Laursen og Hustru nu oparbejdet et godt Nybyggerhjem og en god Landbrugsejendom. Før 1940 kunde paa Ejendommen avles ca. 125 Tdr. Korn, 700 Tdr. Roer, 300 Tdr. Kartoffler og 20 Læs Hø.

Ejendomsskyldværdien er ansat til 11700 Kr. Gælden paa Ejendommen er nu lidt mindre end Ejendomsskyldværdien.

Jens Laurits Rindom, Lambæk pr. Lem, der er født i 1890, overtog i 1915

sin nuværende Ejendom, der er paa ca. 40 Tdr. Land. Ved Overtagelsen var kun en mindre Del af Ejendommen opdyrket. Resten henlaa i lyngbevokset Hede. I Aarene fra 1915 til 1936 har Jens L. Rindom og hans Hustru paa denne Ejendom sammen med Børneflokkene, der efterhaanden voksede op, udført et

usædvanligt dygtigt Opdyrkningsarbejde under vanskelige Forhold, bl. a. fordi Heden var ualmindelig stærkt fyldt med Sten. Hele Ejendommen er nu opdyrket og i god Kultur, og der findes nu paa denne tidligere øde Mark ikke alene et udmærket Landbrug, men ogsaa et udmærket Hjem paa Heden.

Sølvvarefabrikant O. Poulsen og Hustrus Legat.

Kresten P. Jensen, Hvilsom Hede, er født den 16. April 1904 som Søn af

Kristine og Jens Jensen, Hvilsom Hede. I Fødehjemmet, hvor Kr. P. Jensen opholdt sig, til han var 17 Aar, hjalp han Forældrene med Bedriften; her lærte han ogsaa fra Praksis Hedeopdyrkningen at kende. Efter i 4 Aar at have tjent i 2 Pladser, kom Kr. P. Jensen atter hjem for at

hjælpe Forældrene med Bedriften.

I 1926 købte Kr. P. Jensen for sine sammensparede Penge en Hedeparcel paa 15 ha; Købesummen var 1700 Kr.; han paabegyndte Opdyrkingen, medens han var hjemme hos Forældrene; i 1929 var ca. 9 ha opdyrket, og der blev opført Bygninger. Nu flyttede Kr. Jensen, der var bleven gift med Asta K. Jensen, ud til det nye Hjem. Den i 1926 overtagne Hedeparcel er helt opdyrket; i 1930 er tilkøbt yderligere ca. 6½ ha Hede, hvoraf nu ca. 2 ha er opdyrket. Kr. P. Jensen har saaledes opdyrket 17 ha Hede. Paa denne Ejendom holdes nu en Besætning paa 3 Heste, 7 Malkekøer, 3 Kvier, Ungkreaturer samt Svin og Fjerkræ.

I Ejendommens vestlige Skel er plantet Læbælte; ved Ejendommens Bygninger er gennemført en god Læplantning og anlagt en stor Have med mange Frugtræer.

Ejendomsskyldværdien, der ved Overtagelsen i 1926 var 800 Kr., er 1936 ansat til 9000 Kr.

Gælden paa Ejendommen er ca. 9000 Kr.

Da Kr. Dyrvig Nielsen, Egsgaard pr. Filskov, i 1911 overtog den tørre og

magre Hedelod var kun godt et Par Hektar under Plov, Resten laa i raa Hede. Kr. D. Nielsen fik Bygningerne opført, anskaffede Besætning og Redskaber og fik efterhaanden hele den 13 ha store Ejendom under Kultur.

Arbejdet er kun lykkedes ved Ihærdighed og stræbsom Flid fra baade

Mand og Hustrus Side. I de første Aar maatte Kr. D. Nielsen tjene Føden ved Daglejerarbejde for andre, og senere tjente han en Del ind ved Kørsel.

Ejendommen blev allerede i 1909 forsynet med Læhegn og fra 1913 er der vokset en smuk og yderig Frugthave op.

Jorden er overalt meklet og i god Stand. Besætningen bestaar af 1 Hest, 5 Køer, 2 Ungkreaturer, 3 Svin og 50 Høns.

Kr. Dyrvig Nielsen er nu 55 Aar gammel. Der er 3 Børn.

Statsskovfoged M. Andersen.

Den 25. Maj begravedes under meget stor Opmærksomhed fhv. Statsskovfoged M. Andersen, tidligere Kolpensig. Fra 1881 til 1886 var M. Andersen i Hedeselskabets Tjeneste, først som Elev, derefter som Plantør og herunder en Tid Assistent under Hedeselskabet, indtil han i 1886 blev Statsskovfoged under Palsgaard Statsskovdistrikt med

Bolig i Kolpensig. Her fik han til Opgave at varetage Tilplantningen af de store Hedearealer paa Brande—Paarupfladen omkring Høllund—Gludsted, som Staten i disse Aar tog op. Under de skiftende Statsskovridere, først *Fabricius*, derefter *Holten*, *Wielandt* og i de senere Aar *Kierkgaard*, udførte M. Andersen i over 40 Aar et stort og interessant Arbejde, som gjorde ham til en lykkelig og glad Mand.

I dette lange Tidsrum saa han det gro og grønnes omkring Hjemmet i Kolpensig. Da han flyttede ind i 1886 var der ikke et Træ at øjne noget Steds, men faa Aar efter var der unge Graner til alle Sider, og inden han paa Grund af Alder trak sig tilbage og flyttede op til Hampen, var Kolpensig lukket inde af frodig Hedeskov og den tidligere saa øde Plantørbolig var bleven en Idyl. I det lange Aaremaal havde Andersen forestaaet Arbejderne med Opelskningen af praktisk talt hele den ca. 3000 ha store Plantage, hvor han endda selv oplevede at være med til at foretage de første Gennemhugninger.

Det, der maaske betød mest for M. Andersen, var dog det, at han oplevede, hvordan Plantageplantningen medførte Opgang og Udvikling for hele Egnen. Levende og fornøjeligt forstod den gamle Plantør at

fortælle om Egnen, saaledes som den havde forandret sig i hans Tid. De flyvende Sandflader var blevne til Skov og ved Skovplantningen, der i de første Aar havde samlet »Mand af Hus« i vid Omkreds, havde Befolkningen faaet Fortjenstmuligheder, som blev omsat i nye Bygninger, udvidede Besætninger og Opdyrkning af nye Agerjorder. Nye Hjem rejste sig overalt i Plantningernes Spor og de tidligere Hede-flader blev til Agerjord. Det var Børnenes glade Leg ved de nye Hjem, der stærkest fortalte Andersen om det, der her paa Gludstedfladen var vundet ind til Gavn for vort Land. Som faa andre havde han faaet Lov at mærke, at hans Livsgerning havde sat rige Spor. Han var en Mand, der var stolt af sin Gerning, men elskelig i sin personlige Beskedenhed. Han var derfor en Mand, der vandt sig mange Venner.

Det hørte til M. Andersens bedste Minder, at han gennem en Aar-række havde arbejdet i saa nøje Tilknytning til gamle Dalgas. De Minder om E. M. Dalgas, han for nogle Aar siden — efter Opfordring — offentliggjorde her i Tidsskriftet, vil da ogsaa blive staaende som et af de smukkeste Udtryk for den Beundring og Kærlighed, som E. M. Dalgas forstod at skabe hos sine Medarbejdere, og Artiklen fortæller tillige stærkt om, at Andersen selv havde tilegnet sig de Læresætninger for Livsførelse og Gerning, som Dalgas satte saa højt.

Fra 1914—1938, da han trak sig tilbage paa Grund af Alder og Svaghed, var M. Andersen Medlem af Hedeselskabets Repræsentantskab. Han var ogsaa her vellidt og hørtes gerne. Meddelelsen om hans Død vil blive modtaget med Vemod og efterlade Minder om en retskaffen og ærlig Mand, der vel kunde være hastig og ivrig i sine Meninger, men altid søgte det fælles bedste og derfor skabte Respekt og Hengivenhed omkring sig. Han var dekoreret med Dannebrogsmændenes Hæderstegn og Fortjenstmedaljen i Sølv.

Har. Skodshøj.

Plantningsforeningernes Aarsmøde. Stærke Krav om en ny Hegnslov.

Torsdag den 22. Maj afholdt De samvirkende Plantningsforeninger Aarsmøde paa Hotel Landsoldaten i Fredericia under meget stor Tilslutning.

Formanden, Folketingsmand *Laust Nørskov* valgtes som Dirigent og aflagde Beretning.

Formanden, der paa et Bestyrelsesmøde i Aarhus i Juni i Fjor var blevet valgt som Formand, takkede for dette Valg og udtalte Ønsket om, at det maatte lykkes ham at lede Samvirksomheden til Fremme for Plantningssagen.

Angaaende Arbejdet i det forløbne Aar omtalte Formanden følgende: Ved Aarsmødet i Herning i Fjor modtog Sognefoged *Niels Johansen*, Lee, Viborg Amt, De samvirkende Plantningsforeningers Sølvbæger. Den 9. September overrakte Direktør Flensborg og jeg efter Indstilling fra Salling Plantningsforening Gaardejer *Okholm*, Søby Møllegaard pr. Højslev, et Sølvbæger som Paaskønnelse for hans gode Arbejde for Fremme af Læplantningssagen. Derved blev der i 1940 uddelt 2 Sølvbægre i Viborg Amt, hvilket man mente at kunne gaa med til, fordi der ikke var modtaget Indstillinger fra Plantningsforeningerne i Vejle Amt, som ellers havde Indstillingsret.

Efter Anbefaling af Rentier Ludvigsen og Skovrider Fromsejer sendte vi Forpagter *Chr. Nissen*, Ø. Hejl, Torshøl, et Sølvbæger i Stedet for et, som han havde modtaget i 1934, men som var blevet ødelagt ved Ildsvaade.

Hedeselskabets Stifter *Enrico Mylius Dalgas* kom efterhaanden til den Overbevisning, at skulde Arbejdet for Læ-, Hegns- og Smaaplantninger lykkes, maatte der gøres et Arbejde i de brede Lag af Befolkningen, og han begyndte derfor at oprette Plantningsforeninger.

Den første oprettedes paa Mors den 13. Juni 1882. Fra nu af tog Bevægelsen Fart, saa der ved Hedeselskabets 25 Aars Jubilæum var stiftet 36 Foreninger, og nu er der som bekendt 69.

Flere Plantningsforeninger har saaledes bestaaet i over 50 Aar.

I det forløbne Aar har følgende fem Foreninger fejret 50 Aars Jubilæum: *Randers-Faarup* den 3. Oktober 1940, *Løgstør* den 7. December 1940, *Aalborg og Omegns* den 19. December 1940, *Djurslands søndre* den 27. Januar 1941 og *Støvring* den 22. Marts 1941.

Jeg ved ikke om der har været flere Jubilæer, men jeg ved, at vi ikke fra Samvirkens Side har lykønsket dem alle, fordi vi ikke i Tide har været klar over Dagen. Dette beder jeg undskylde, og helt indhente det forsømte kan vi jo ikke, men »De samvirkende Plantningsforeninger« bringer disse Foreninger en varm Tak for deres store og fortjenstfulde Arbejde i Plantningssagens Tjeneste gennem de mange Aar.

Ved Det danske Hedeselskabs 50 Aars Jubilæum i 1916 blev der af De samvirkende Plantningsforeninger sammen med nogle enkelte Plantageejere overrakt Hedeselskabet en Adresse med et Gavebrev paa 6000 Kr. til et Rejselegat for Selskabets Funktionærer under Plantningsafdelingen.

Den 28. Marts kunde Selskabet fejre sit 75 Aars Jubilæum, en Begivenhed, som jo ganske naturligt ikke kunde gaa upaaagtet hen fra Plantningsforeningernes Side, idet disse jo næsten alle er stiftet paa Foranledning af Det danske Hedeselskab, og ogsaa alle har det nøjeste Samarbejde med Hedeselskabet og paa alle Omraader altid møder den

højeste Grad af Velvilje og Hjælp fra Selskabet. Bestyrelsen for De samvirkende Plantningsforeninger besluttede sig derfor til at rette en Opfordring til de enkelte Plantningsforeninger til hver for sig at yde et Beløb paa 25 à 50 Kr., saaledes at De samvirkende Plantningsforeninger paa Jubilæumsdagen kunde overrække Hedeselskabet et Bidrag til Forøgelse af *Rejselegatet* for Selskabets Plantningsfunktionærer. En saadan Forøgelse fandt vi var betimelig, da der jo ikke under de nuværende Forhold kan rejses ret langt for Renten af 6000 Kr. Kort sagt, Bestyrelsen var enig om, at kunne vi paa denne Maade bidrage til, at Selskabets Tjenestemænd kunde komme paa oplysende Studierejser, vilde det foruden at være en Opmærksomhed over for Selskabet tillige være Udtryk for taknemlig Paaskønnelse over for Plantningsfunktionærernes trofaste Hjælp og Arbejde for Plantningsforeningerne.

Det var Bestyrelsen en stor Glæde, at vort Forslag mødte Forstaaelse og Tilslutning omkring i Plantningsforeningerne, og jeg vil gerne paa Bestyrelsens Vegne bringe alle Bidragyderne vor bedste Tak herfor. Paa Jubilæumsdagen den 28. Marts kunde De samvirkende Plantningsforeningers Bestyrelse overrække Hedeselskabets Formand en smuk kaligraferet Adresse og et Pengebeløb paa 2185 Kr. Formanden oplæste derpaa Ordlyden af den kaligraferede Adresse og Hedeselskabets Takkeskrivelse.

Jeg skal dernæst tillade mig ganske kort at nævne en Sag, som ganske vist ikke direkte vedrører Plantningsforeningerne, men som dog er et betydningsfuldt Led i Arbejdet for at faa Jylland gjort lodden. Som et Led i Regeringens Beskæftigelsesplan har Landbrugsminister Bording faaet gennemført en Lov om Statens Erhvervelse af 5000 ha Hede, Klit og andre uopdyrkede Jorder til Beplantning med Skov. Formaålet hermed er ikke alene at give Beskæftigelse til de arbejdsløse, men ogsaa at frembringe Værdier for Fremtiden i Form af nye Skove, der giver øget Produktion til Landet. Begge Formaal maa siges at være meget betimelige. Særlig i disse Tider med den store Arbejdsløshed vil det være en god Foranstaltning at beskæftige en Del af de Arbejdsløse ved Plantningsarbejde, og selv om der i de to sidste Menneskealdre er udført et stort Plantningsarbejde herhjemme, hører Danmark dog endnu til de skovfattigste Lande i Europa. Kun Holland og England er i saa Henseende endnu ringere stillet. Eksempelvis skal anføres, at Skovarealet for de nævnte Lande udgør:

Finland	74	pCt. af Landets samlede Areal
Sverige	58	— - — — —
Rusland	33	— - — — —
Jugoslavien	31	— - — — —

Tyskland	27	pCt. af Landets samlede Areal
Norge	24	— - — — —
Rumænien	24	— - — — —
Schweitz	24	— - — — —
Frankrig	19	— - — — —
Belgien	18	— - — — —
Danmark	9,1	— - — — —
Holland	5	— - — — —
England	5	— - — — —

De danske Skove har i en længere Aarrække givet et Udbytte paa 4,9 m³ pr. ha og indtager herved en førende Stilling. Til Sammenligning skal anføres:

Finland	1,7 m ³ aarlig pr. ha
Sverige	2,1 — — —
Jugoslavien	3,9 — — —
Tyskland	3,9 — — —
Schweitz	2,3 — — —
Frankrig	2,5 — — —
Danmark	4,9 — — —
Holland	2,8 — — —

Trods det store Udbytte pr. ha er de danske Skove dog langt fra i Stand til at dække det indenlandske Træforbrug. Indførslen har saaledes udgjort:

	Gavntræ	Brænde
1914	35 Mill. Kr.	587000 Kr.
1920	72 — —	2827000 —
1925	64 — —	487000 —
1930	71 — —	369000 —
1935	44 — —	25000 —
1939	61 — —	289000 —

Selv en betydelig Førøgelse af Skovarealet vil saaledes ikke medføre Fare for Overproduktion, og det maa tilmed forudses, at Træ i Fremtiden vil finde endnu større Anvendelse end hidtil.

Udgifterne ved Arealerhvervelsen vil stille sig forskelligt efter Jordbundens Beskaffenhed og Beliggenheden. Prisen for til Beplantning egnede Klitarealer (Klitter og Klitheder) har i de senere Aar ligget omkring 55—90 Kr. pr. ha; egnede Hedearealer maa antages at kunne erhverves for fra 100 Kr. til 200 Kr. pr. ha.

I en Tid, da det gælder om at skaffe Beskæftigelse ved nyttigt produktivt Arbejde, vil de tre Love: Grundforbedringsloven, Landvin-

dingsloven og Loven om Tilplantning af Heder, Klitter og andre uopdyrkede Arealer indtage en fremragende Plads.

Desværre har de sidste Aar været noget ugunstige for Plantningsarbejdet, baade paa Grund af de haarde Vintre og tørre Somre. Og Klimaet i Vinter og nu i Foraaret har ogsaa været yderst uheldigt baade for det forberedende Jordarbejde og selve Plantningsarbejdet.

Men trods ugunstige og vanskelige klimatiske Forhold, som vi har været undergivet, er det saare glædeligt, at der nu næsten overalt i Landet spores en stigende Interesse for Plantningssagen.

Regering og Rigsdag har ogsaa vist Forstaaelse heraf, idet der paa Finansloven for 1941—42 var bevilget et Beløb paa 270000 Kr. til Smaaplantninger og Hegn, heraf 20000 Kr. til ekstraordinært Tilskud til de sønderjydske Plantningsforeninger, og 20000 Kr. til Tilskud til Jordarbejder. Da Hedeselskabet imidlertid i Lighed med tidligere Aar har givet Læplantningslaugene, for hvilke de kollektive Læplantninger udføres, Tilsagn om et Tilskud svarende til 50 % af Planternes Indkøbspris, og da det Antal Planter, som skal anvendes, er beregnet til en samlet Værdi af 300000 Kr., vil der hertil medgaa 150000 Kr.

Til Brug for Plantningsforeningerne vilde der herefter være til Disposition et Beløb af 80000 Kr.

Da det imidlertid er stillet Plantningsforeningerne i Udsigt, at de ikke skulde blive ringere stillet end Medlemmerne af Læplantningslaugene, og da de fra Plantningsforeningerne indkomne Bestillinger paa Planter beløb sig til 463000 Kr., vil det sige, at Foreningerne for at blive ligestillet med Læplantningslaugene skulde have et Tilskud paa ialt 230000 Kr.

Efter Ansøgning fra Hedeselskabet om, at de manglende 150000 Kr. maatte blive bevilget, er der kommet Meddelelse fra Landbrugsministeriet om, at denne Ansøgning er imødekommet.

Formanden udtalte en Tak til Lovgivningsmagten, Regering og Rigsdag for Hjælp og Støtte!

Plantningssagen er jo et Arbejde paa langt Sigt; thi ikke blot om 10 Aar, men gennem Aarhundreder vil vort Land nyde godt af det, der plantes nu. Det er derfor udmærket, at Staten nu foretager et Fremstød, men det er ikke nok, vi maa alle animere den private Mand til at tage stærkere fat; thi der ligger en stor og vid Opgave foran os.

I en Tid som denne hugges der stærkt i vore Skove og Plantager. Her maa plantes unge Træer til Erstatning for de gamle, og endnu henligger der rundt om i Landet mange Banker, Skrænter og andre Jorder, som kun egner sig til Bepantning. Direktør Flensborg har fornylig formet Slagordet: »Hver Mand sin Skov«, og Hr. Flensborg har udførligt paavist den store Betydning det vilde have for Landet

i Almindelighed og for Landbruget i Særdeleshed, hvis der blev plantet mere, med andre Ord oprettet flere Skove og Plantager.

Det vigtige Læplantningsarbejde maa ogsaa fremmes; thi Forsøgene viser, at gode Læforhold har den allerstørste Betydning for Landbruget særlig i vort Lands fattigste Egne.

En lille Nation som vor kan ikke vente at forøge sit Land udadtil. Men vi kan gøre det indadtil, og vi Plantningsmænd har en stor og smuk Opgave, nemlig gennem vort Arbejde at bygge vort Land op — gøre det smukkere og rigere, som det stedse laa Hedeopdyrknings- og Plantningspionererne paa Sinde, ikke mindst Hedens ukronede Konge, Enrico Mylius Dalgas.

Formanden rettede til Slut en Tak til forskellige for Hjælp og godt Samarbejde, og ikke mindst en Tak til de, der ude paa den vide Arbejdsmark drager det store Læs, Formændene for Plantningsforeningerne, Hedeselskabets Repræsentanter i Bestyrelserne og øvrige Bestyrelsesmedlemmer samt Kredsforstanderne.

Lad os alle staa sammen og fremme Arbejdet med redelig Vilje og efter bedste Evne til Gavn for vort Samfund — og til Held og Lykke for vort Fædreland.

Mørke Skyer ligger i Dag over Danmark, og Mismod vil maaske snige sig ind i vort Sind, thi meget tyder paa, at Tiderne bliver vanskeligere og strengere; men dette maa mane os til at bide Tænderne sammen, udføre vort Arbejde med dobbelt Pligttroskab og handle efter vor gode Konges Opfordring, naar vi tilsiger ham og hverandre:

Vi vil tjene vort Folk!

Vi vil løfte vort Land!

Ved denne vor Adfærd vil vi ikke alene vise den Slægt, der skal løfte Arven efter os, Vejen fremad mod den gode Fremtid, men tillige derved vor Troskab mod vore Forfædres dyre Arv, den der blev skabt i mørke og trange Tider, men over for hvilken der aldrig blev givet op.

Ud fra samme Viljestyrke og Troskab siger vi da med Blikket vendt fremad: »Ogsaa vi vil med trofast Sind sætte al vor Gerning ind, Danmark paa dit Alter«.

Direktør Flensborgs Beretning.

Direktør *Flensborg*, Hedeselskabet, redegjorde derefter udførligt for Tallenes Tale om det forløbne Aar og indeværende Aar.

Den vedtagne Bevilling paa 250000 Kr. blev ved Tillægsbevilling forhøjet til 289723 Kr., hvoraf 20000 Kr. er ekstraordinært Tilskud til Smaaplantninger og Hegn i de sønderjydske Landsdele.

Heraf er anvendt til Indkøb af Planter gennem Plantningsforeningerne 5100047 Naaletræer og 3124117 Løvtræer for ialt 136400

Kr., og gennem Læplantningslaugene 1214751 Naaletræer og 1310797 Løvtræer for ialt 65415 Kr.

Med det ekstraordinære Tilskud til Sønderjylland og forskelligt andet er anvendt ialt 273856 Kr.

Efter Hovedrevisoratets Opfordring er Bestemmelsen om, at den ikke forbrugte Del af Tilskudet til »Særlige Formaal« kunde overføres til Anvendelse i det følgende Aar, ophævet, og det fra 1939 overførte Beløb 19722 Kr. 88 Øre er derfor for Regnskabsaret 1940—41 som Overgangsjaar bevilget ved Tillægsbevilling samtidig med, at der er tillægsbevilget 20000 Kr. i Anledning af, at de i Finansaaret 1939—40 planlagte Læplantningsarbejder ikke blev fuldført inden Regnskabsaarets Afslutning paa Grund af den langvarige Frostperiode i de første Maaneder af Aaret 1940.

Der er i ordinært Statstilskud ydet Plantningsforeningerne 50 % af de indkøbte Planters Værdi, heraf 40 % til Planteindkøb og 10 % til »Særlige Formaal«. Til Plantningsforeningerne i de sønderjydske Landsdele er som ekstraordinært Tilskud til Planteindkøb ydet yderligere ca. 30 %.

Bevillingen paa 1000 Kr. som Tilskud til Forsøg med Plantning af Frugttræer i Bjergfyrrantager er fordelt i afrundede Tilskud og fuldt opbrugt.

Tilskudet til Vejledning angaaende Hugst og ny Kultur i Læplantninger og mindre Plantager, samt til Planlægning af Læplantningsarbejder og Tilsyn med Arbejdernes Udførelse udgjorde efter Bevillingen 135000 Kr., men er ved Tillægsbevilling forhøjet til 210000 Kr. — Der blev ialt anvendt 219927 Kr., idet Hedeselskabet, efter Socialministeriets Anmodning, maatte forberede sig paa at udvide Antallet af de ved Læplantningsarbejder beskæftigede henviste Arbejder meget betydeligt, og Antallet af Arbejdsledere maatte derfor ogsaa udvides betydeligt.

Som Tilskud til Plantager, der staar under Hedeselskabets Tilsyn og har overtaget Fredskovsforpligtelse, var bevilget 29000 Kr., der imidlertid ved Tillægsbevilling blev forhøjet til 49000 Kr., hvoraf er anvendt 43484 Kr., heraf ekstraordinært til de sønderjydske Landsdele 13220 Kr. og til Opmaaling, Kortlægning og Tinglysning vedrørende Fredskovsplantager 4472 Kr.

Som Tilskud til Anlæg af Kommuneplantager som Nødhjælpsarbejder var bevilget 90000 Kr., og deraf er anvendt 81520 Kr.

Samtlige Bevillinger vedrørende Plantningssagen ser saaledes ud:

	Bevilling 1940—41	Forbrug. 1940—41	Bevilling 1941—42
Til Smaaplantninger og Hegn	289.723,00	273.856,75	270.000,00
» Forsøg med Plantning af Frugt- træer i Bjergfyrplantager	1.000,00	1.000,00	1.000,00
» Vejledning ang. Hugst og ny Kultur i Læplantninger m. m.	210.000,00	219.927,47	145.000,00
» Plantager, der staar under He- deselskabets Ledelse og har overtaget Fredskovsforpligtelse	49.000,00	43.484,83	90.000,00
» Anlæg af Kommuneplantager som Nødhjælpsarbejde	90.000,00	81.520,00	100.000,00
Ialt	639.723,00	619.789,05	606.000,00

Af Bevillingen for 1941—42 til Smaaplantninger og Hegn er 20000 Kr. som ekstraordinært Tilskud til sønderjydske Landsdele, samt 20000 Kr. som ekstraordinært Tilskud til Jordarbejde i Forbindelse med Læplantninger. Ministeriet har givet sin Tilslutning til, at Tilskudet ved Tillægsbevillingsloven forhøjes med 150000 Kr. til 420000 Kr.

Af Bevillingen for 1941—42 til Fredskovsplantager er 20000 Kr. som ekstraordinært Tilskud til de sønderjydske Landsdele.

Direktøren omtalte derefter udførligt de her i Tidsskriftet tidligere offentliggjorte Lævirkningsforsøg, der vil blive videreført, navnlig for at faa fastslaaet bl. a. Plantagernes Virkninger som Lægivere.

Taleren omtalte til Slut Fordelingen af de 20000 Kr. som Tilskud til Jordarbejde i Forbindelse med Læplantning i de forskellige Læplantningsforeninger, ialt 21 Foreninger havde faaet Andel heri.

Forhandlingen

indlededes af Skovrider *Fromsejer*, der foreslog at sende Landbrugsminister *Bording* Samvirksomhedens telegrafiske Tak til Regering og Rigsdag for den storslaaede Støtte til Plantningsvirksomheden, som var opnaaet.

Forslaget blev vedtaget med enstemmig Tilslutning.

Lærer *Øllgaard*, Hejbøl, ønskede oplyst, om de $\frac{2}{3}$ Tilskud til Nyanlæg af Plantager ogsaa gælder Kommuneplantager. Taleren rejste tillige en stærk Kritik af Nedhugningen af de gamle Hegn. En Undersøgelse paa hans Egn havde vist, at det var op mod $\frac{1}{3}$ af de gamle Hegn, der var hugget om i Løbet af det sidste Aars Tid. Man maa holde op med at skrive saa meget om de planlagte og nye Hegn. I Stedet maa vi modarbejde Nedhugningen, der er den farligste Vej mod nye Sandstormsskader.

Taleren efterlyste nye Forsøg for Lævirkningens Betydning for Planteavl, og kunde ligeledes ønske udarbejdet nye Serier af Lysbilleder om Læplantning til Udlaan.

Møller Holm, Vust: Den billigste og bedste Maade at sætte en Mand i Arbejde paa, er at give ham en Spade og lade ham arbejde for at skabe Skov.

Det er ikke til at forstaa, at vi skal blive ved at arbejde med en Hegnslov af 1863. (Hør!) Vi maa have en ny ført igennem.

Omtalte Nedhugningen af de gamle Hegn, men pegede paa, at en fornuftig Tynding i Hegnene kan være formaalstjenlig og give gode Resultater.

Forsøgene med Lævirkningen i de forskellige Landsdele er lærerig. Vi andre forstaar det blot ved at sammenligne Hegnene her østpaa, der jo staar pænt lige op og ned, medens man i Thy jo har Kronen hældende langt mod Øst. Vi maa hilse Hedeselskabets Arbejde med Forsøg og de udsendte Beretninger med Glæde.

Hvordan er det med Sitkagranen?

Direktør *Flensborg* oplyste, at Tilskudet til Kommuneplantagerne uforandret er $\frac{2}{3}$. Det er trist at se de gamle Hegn blive hugget ned, men det er derfor ogsaa glædeligt, at Tendensen og Mulighederne nu gaar mod at faa Løvtræer op. Spørgsmaalet om Lysbilleder skal blive taget op. — M. H. t. Sitkagranen er jeg en svoren Fjende af den. Erfaringerne hober sig op imod den, og for hvert Aar ser vi det tydeligere. Kun enkelte Steder ud mod Kysterne klarer den sig.

Direktøren omtalte den gamle Hegnslov, men troede ikke paa Mulighederne for at faa den revideret eller faa en ny.

Konsulent *Land-Jensen* omtalte de gennem Aarene udførte Undersøgelser vedr. Læplantningens Betydning for Planteavlen.

Anders Nielsen, Vattrup Lundgaard, understregede stærkt Nødvendigheden af at faa en ny Hegnslov. Vi kan ikke værne vore Hegn, som Forholdene er nu. Den Lov, vi har, er værdiløs, Tiden er inde til at kræve en ny, og den skal igennem.

Okholm, Højslev, takkede for Sølvbægeret, og pegede paa, at Vedligeholdelse af Hegnene er noget af det vigtigste. anbefalede at faa Dagbladene til at bringe smaa daglige Notitser om Læplantning, saadan som han havde faaet Bladene til det paa Viborg—Skiveegnen.

Hofjægermester *Lüttichau* takkede for Gaven og Adressen til Hedeselskabets Jubilæum.

Stensgaard, Hurup: Vi skal have Hegnsloven gennemført. De levende Hegn skal gøres til lovligt Hegn. Jyderne maa kunne føre den Lov igennem. Den er nødvendig.

Bent Jensen, Vojens, var ked af, at Grænsen for Fredskovsplantager var sat op til 10 ha.

Flensborg: Det er svært at holde de smaa Plantager som Fredskove. Vi har maattet gaa med til at ophæve Fredskovsplikten paa for mange. Hvor Forholdene taler for det, kan der dog gives Dispensation til Fredskovsplantager under 10 ha.

Anders Nielsen, Vattrup Lundgaard, anbefalede at indmelde sig i Hedeselskabet.

Beretningen godkendtes, og Regnskabet, der balancerede med 3289 Kr., forelagdes og godkendtes.

Under stor Opmærksomhed uddeltes derpaa Plantningsforeningernes Sølvbægre til Plantor *I. M. Jensen*, Hjørring, *Jens Kirkeby*, Blaaahøj, Gaardejer *Feldbæk*, Koldkjær, Gaardejer *Søren Thygesen*, Brædstrup, og *Jørgen Rostgaard Ewald*, Sønderjylland.

Efterhaanden som de hædrende Sølvbægre blev uddelt redegjordes for de forskelliges Indsats for Plantningssagen og de hilstes alle med hjertelige Klapsalver.

Ved Bestyrelsesvalget meddelte Rentier *Kr. Ludvigsen*, at han ikke ønskede at modtage Genvalg, og i Stedet valgtes enstemmigt Formanden for Nr. Rangstrup Plantningsforening, Gaardejer *Søren Knudsen*, Galsted.

Under sidste Punkt omtalte og anbefalede Skovrider *J. J. Holt* det nye Blad for Læplantningen »Skov og Folk« og tilraadede bedre Tilsyn med den kollektive Læplantning.

Oscar Dam, Bjerringbro, bød den nye Formand Velkommen og udbragte et Leve for ham.

Det overlodes Bestyrelsen at tage endelig Stilling til, om Foreningerne skulde betale Bidrag til Samvirksomheden, og det overlodes ligeledes til Bestyrelsen at fastsætte næste Aars Mødested.

Revisorerne genvalgtes.

— — —
Dagen sluttede med en fornøjelig Fællesspisning, hvor det, som Sædvane er, skiftede med Taler og Sang. Under stor Opmærksomhed forevistes Fredericiafilmen, og Hedeselskabets Læplantningsfilm sluttede Aftenen. Næste Formiddag var der Rundgang til de historiske Steder i Fredericia under elskværdig Ledelse af den lokale Turistforenings Formand. has.

MINDRE MEDDELELSER.

Hedeselskabets Jubilæumsbog.

Svenske, norske og finske Fagblade har i meget anerkendende Artikler udførligt omtalt Hedeselskabets Jubilæumsbog.

I omstaaende Annonce averteres 100 Eksemplarer af Jubilæumsbogen til Salg à 12.00 Kr. pr. Stk. ved Henvendelse til Hedeselskabets Hovedkontor. Desuden vil Særtryk af Jubilæumsbogen i almindeligt Format, 112 Sider med Farvetryk og 53 store Illustrationer, kunde købes for 1,75 Kr.

*

Haglskadeforsikringsforeningen for Jylland

fejrer i dette Foraar 75 Aars Jubilæum og har i den Anledning udsendt et meget smukt Jubilæumsskrift paa 44 Sider, hvori Selskabets mangeaarige Direktør *Walther Houlberg* udførligt redegør for Haglskadeforsikringsforeningens Historie.

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring af Genplantningsværdien for Naaetræs-plantager overalt i Danmark. Indskud een Gang for alle 50 Øre pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr ha 15 Øre, dog ikke under 50 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG.

Brunkul
Mergel
Kalk

H. Theut

Viborg
Tlf. 1560-1559

„KUSTOS“ KREATURFORSIKRINGSFORENING
STIFTET AF DANSKE LANDMÆND 1881
FORSIKRER HESTE, KVÆG, FAAR OG SVIN
KONTOR: HAVNEGADE 4, AARHUS TELEFON NR. 1900

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon: 1500
(5 Linier)

VIBORG ANDELS-SVINESLAGTERI

Vore Udsalg bringes i Erinding

Telefoner 137 og 779

Landmændenes eget gensidige Forsikringselskab

„Hagelskadeforsikringen for Jylland“.

Danmarks største Selskab i denne Branche har nu i 75 Aar (Siden 1866) ydet de jyske Landmænd en fuld betryggende Forsikring mod Tab ved Haglskade paa Markafgrøder til den lavest mulige Aarspræmie. —

Gennem Reassurance er Medlemmernes solidariske Ansvar nu stærkt begrænset.

Indmeldelser modtages af de i hvert Herred ansatte Distriktsforstandere eller ved Henvendelse til **Foreningens Hovedkontor, Rymsgade 33, Aarhus, Direktør Walter Houlberg.** — Telefon 1284. —

Bestyrelsen for fornævnte Forening:

Chr. Lüttichau, Tjele, Formand. *H. Skau*, Haderslev.
Proprietær Suhr-Kirketerp, Alstrupgaard pr. Hadsten.
Kr. Kristiansen, Højvang pr. Daugaard.

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telf. 1400 (3 Linier)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.
Telefon 532—1064.
Elektriske Anlæg - Vandværks-
anlæg. Telefon 174—274.

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33.
Telf. Viborg 802—803.

JYDSK ØL I JYLLAND

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF.

A/S FISKBÆK BRIKETFABRIK

BRUNKULSBRIKETTER & RENHARPEDE BRUNKUL

Kontor: Aarhus
Aaboulevarden 7
Telefon: 5710

Fabrik: Fiskbæk
pr. Herborg
Telefon: Herborg 12

LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS- FORENINGER OG HEDESELSKABET

Johannes Rain & Søn

SKOVFRÖKONTORET

Köbenhavn-Valby

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)
— Grundlagt 1887 —

KOLDING
Telefon 43

Frøavlscetret Hunsballe

Holstebro

Telefon 533

Frøavl
og Frøhandel

P. KRUSES PLANTESKOLE

- MUNDELSTRUP -
Telefon Tilst Nr. 7

Skovplanter
Haveplanter

Forlang Prisiiste eller Tilbud

A/S SÖNDERJYDSK FRÖFORSYNING

AABENRAA — TELF. 4.

Stryg elektrisk

AKTIESELSKAB C. OLESEN KÖBENHAVN

MANUFAKTUR EN GROS OG FABRIKATION
DANSK PLYS og MÖBELSTOF-FABRIK I KASTRUP

Aktieselskabet

Vejle Bolte- & Møtrikfabrik.

Grundlagt 1899.

Telefoner 2120.

Telegr.-Adr.:
Boltefabriken.

Alle Slags Bolte Skruer,
og Skinnespiger.

Leverandør til
De danske Statsbaner.

Aktieselskabet

CARLSBERG TEGLVÆRK

Middelgade 14, Randers — Telefon 1515

Carlsberg Teglværk: Randers 174

Faarup Teglværk: Faarup 10

Alfa MARGARINE

med det høje
Brændpunkt
steger bedst

Teglværkernes Salgskontor, Horsens.

S. M. B. A.

Telefon 1109.

Søndergade 37.

Drænrør - Mursten - Tagsten.

REMINGTON

Beeste og mest benyttede
Skrivemaskine.

Enerørhandler for Danmark:

L. KRISTENSEN

75, Raadhuspladsen,
København V.

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte Tør-
element

HELLESENS SENIOR

I Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Gar-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i Jægerhytten

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard
Telefon 921

Normrør

med Garantimærket △

Impregnering

— Brøndrør —

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Aarhus

Lyskopi - Zinktryk

Aarhus Lys- &
Zinktrykanstalt

Frederiksalé 60, Aarhus

SOPHUS BERENDSEN A/S

V. FARIMAGSGADE 41
KØBENHAVN V

KANNIKEGADE 18
AARHUS

ALT ENTREPRENØRMATERIEL

DAMP- OG DIESELLOKOMOTIVER
GRAVEMASKINER - TIPVOGNE - SPOR

LEVERANDØR TIL HEDESELSKABET

Trifoliums Frø

giver stor Høst.

Sydvestjyske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

Ølgod

Telefon 58

Vore anerkendte - RØDE DRÆNRØR -

føres altid paa Lager fra 2" til 8".
Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive.
Telefon 187.

Drænrør.

Røde Drænrør fra 2"—8" altid paa Lager. Forlang Tilbud.

1/8 Aalborg Teglværker.
Vesterbro 58. Telf. 24 & 305.

Røde - 1½"—12" - Drænrør.

Forlang Tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.
Vesterbrogade 12 — København V. — Central 282.

Bjerringbro Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Telf. 111, Bjerringbro

Alle $\triangle$ -mærkede Rør
Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort Lager
Altid leveringsdygtig

Røde Drænrør

indtil 16" Diameter.

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup.
Telefon 67 Ulstrup.

J. C. HALVORSEN

Kroghsgades Cementstøberi
AARHUS

Kontor: Dannebrogsgade 20
Telf. 5019—5020

Imprægnerede Cementrør, anerk. af
Autoriteterne som fuldstændig
Erstatning for glass. Lerrør.
Monierrør. Maskinstampede
Rør. Brøndringe.
Dagens billigste Pris.
— — Forlang Tilbud. — —

Hornbæk Cementvare- og Mørtelfabrik

Marius Ødum
Telefon 400 Randers

Kun $\triangle$ -mærkede
Varer føres
Største Lager
Bedste Kvalitet
Forlang Tilbud

Nivaagaards Teglværk.

Telf. Nivaa Nr. 9. Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner
fra 2" til 15". — Lerrør med
og uden Muffe fra 6" til 15"

— Forlang Tilbud. —

Spedalsø Cementvarefabrik.

R. Jensen. — Indeh. J. Jensen.
Tlf. 504. Horsens. Tlf. 504.

Imprægnerede Rør
efter Ingeniørfor-
eningens Normer.
Drænrør i forsk. Di-
mens. fra 10-50 cm.
— Brøndringe. —

FORLANG TILBUD.

HØJSLEV TEGLVÆRKER

leverer

PRIMA. RØDE DRAINRØR

i Størrelse fra 2 til 8 Tommer.

Indhent Tilbud.

Tlf. Højslev 3.

Petersværk Cementvareindustri

Telefon 1055 — Nørresundby

$\triangle$ Betonrør efter dansk Ingeniørforenings Normer
Vibrerede Monierrør — — Imprægnerede Rør

Midtjydske Teglværkers Salgskontor

Drænrør - Mursten - Tagsten - Radialsten

Telefon 1330

Viborg

Jernbanegade 12

Aktieselskabet

Brødrene Brincker

Greisdal Hammerværk pr. Vejle

Grundlagt 1867

Specialitet: Tørvegæbe, Tørvespader, Drænværktøj, Lyngleer.

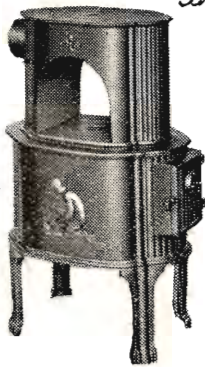
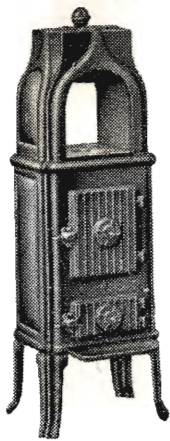
Alle Slags Gæbe, Forke, Spader, Roehakker, Høstleer og Haveredskaber leveres med fuld Garanti.

RIBE Brændeovne og Tørveovne

Til indenlandsk Brændsel og Briketter anvendes med størst Fordel vore *nye Modeller*.

Brochure paa Forlangende

Henvend Dem til vore Forhandlere eller til os.

A/S RIBE JERNSTØBERI-RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000 Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt i en Serie 38,000 Gevinster + en Præmie. — Tils. Kr. 1 Million 823,460. — Trækkes samtidig med Klasselotteriet.

Lodsedler faas hos alle Kollektørerne samt i Hoved-Kollektionen, Frederiksberggade 2, København K.

*Brunkul = Tørv
= Stødbrænde*

Krusøe & Co.

Kalvebod Brygge 4
København V.

Statstelefon 47 - 147 - 247

Varde Bank

Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

A/s Varde Staalværk, Varde.

||| 1. Kl. Staalstøbegods til Tipvognshjul, Bremseklodder og andet Entreprenørmateriel. —

Ildbestandigt „Vardan“. — Manganstaa.

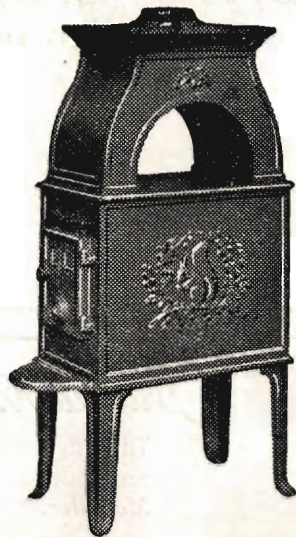
Andels-Anstalten Tryg

tegner alle Arter af Livsforsikringer.

Hovedkontor: Rosenørnsallé 1 — København.

MORSØ BRÆNDEOVNE

kan leveres i 12 forskellige Størrelser
og Udførelser

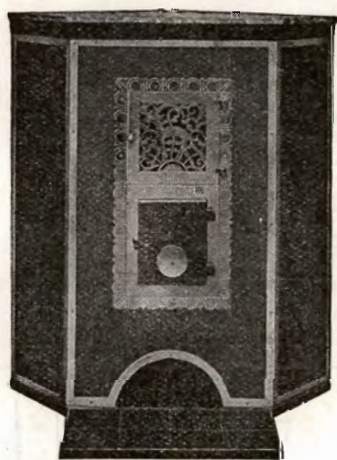

Nyhed:

MORSØ BRÆNDEKAMINER

specielt indrettet for
Brændefyring

6 forskellige Størrelser og
Udførelser

MORSØ STØBEGODS

A/S N. A. CHRISTENSEN & CO., NYKØBING MORS

Redaktion: Afdelingsleder N. Basse og Direktør, Skovrider C. E. Flensborg, Viborg.
Carlo Mortensens Bogtrykkeri. Viborg.

Sprit til teknisk Anvendelse.